

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1946-1947.

SÉANCE DU 26 JUIN 1947.

Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner la proposition de loi autorisant l'accès des femmes à la magistrature.

(Voir le n° 132 (session extraordinaire de 1946) du Sénat.)

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1946-1947.

VERGADERING VAN 26 JUNI 1947.

Verslag uit naam van de Commissie van Justitie belast met het onderzoek van het wetsvoorstel houdende toelating van de vrouwen tot de magistratuur.

(Zie n° 132 (buitengewone zitting 1946) van de Senaat.)

Présents : M. ROLIN, président; Mme CISELET, MM. DELMOTTE, DERBAIX, D'HONDT, FONTEYNE, GUINOTTE, LAGAE, MACHTENS, MAZEREEL, RONSE, SIRONVAL, Mme SPAAK, MM. VAN ROOSBROECK, VERBAET et VAN REMOORTELT, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le temps n'est plus où la femme — éternelle mineure toujours protégée contre sa prétendue faiblesse — était exclue des activités publiques et confinée, en principe, dans les travaux du foyer. Son aptitude à l'exercice des professions si longtemps réservées aux hommes n'est plus discutée; elles doivent désormais lui être accessibles.

Il en est ainsi des fonctions publiques, où l'intelligence aiguë de la femme, alliée à la science qu'elle peut acquérir dans nos hautes écoles, lui permettra de faire excellentement carrière.

La vocation familiale n'en sera pas affaiblie. L'ambition primordiale des femmes est dans le mariage et la maternité; mais toutes ne peuvent la réaliser. Dès lors, et à condition de fournir la preuve des connaissances

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De tijd is niet meer dat de vrouw — eeuwige onmondige, steeds beschermd tegen haar voorgewende zwakte — uit de openbare ambten en posten uitgesloten en, principieel, in huishoudelijke werkzaamheden opgesloten bleef. Haar geschiktheid voor het uitoefenen van zo lange tijd de mannen alleen voorbehouden beroepen, wordt niet meer betwist; die beroepen moeten haar voortaan toegankelijk zijn.

Aldus het geval met de openbare ambten, waarin het scherp vernuft van de vrouw, gepaard met de wetenschap die zij in onze hogere scholen kan opdoen haar zal in staat stellen uitstekend carrière te maken.

De roeping voor de huiselijke haard zal er niet door verzwakt worden. Het allereerste streven van de vrouw gaat naar het huwelijk en naar het moederschap; maar niet allen kunnen dat streven in vervulling brengen. Bijge-

exigées par les lois, les candidates aux activités trop longtemps réservées aux hommes doivent désormais bénéficier d'un accueil exempt de discrimination basée sur le sexe.

Il en est déjà ainsi pour plusieurs professions organisées légalement : la médecine; la pharmacie; le barreau (y compris celui de Cassation); la charge d'avoué. Mentionnons aussi les mandats dans les assemblées délibérantes et les postes de bourgmestre et d'échevin.

Le reste suivra, comme aussi l'attribution aux femmes de l'électorat le plus étendu — corollaire logique de l'éligibilité déjà accordée.

* * *

Le projet en discussion tend à permettre aux doctresses en Droit d'accéder à la magistrature debout et assise.

Votre Commission s'y est montrée favorable.

Comment pouvait-il en être autrement ?

Seraient-elles moins douées de discernement que les hommes, ces femmes dont on vante cependant le sens de pénétration et l'intuition ?

Nombreuses sont déjà les avocates dont les travaux ou les plaidoiries ont révélé l'aptitude à peser le pour et le contre, et à décider entre le juste et l'injuste. Admises au siège ou chargées de requérir, pourquoi nous décevraient-elles ?

Nul ne soutiendra cependant que toute femme ayant étudié le Droit possède l'ensemble des aptitudes nécessaires pour faire un bon magistrat.

volg, en op voorwaarde dat het bewijs van de door de wet vereiste kennis wordt geleverd, moeten de vrouwelijke kandidaten, die naar de te lang de mannen voorbehouden functies dingen, voortaan een onthaal genieten waarbij geen op het geslacht gegrond onderscheid wordt gemaakt.

Zo gaat het reeds voor verscheidene wettelijk geordende beroepen : de geneeskunde, de artsennijbereidkunde, de balie (inclusief Verbreking), het ambt van pleitbezorger. Laten wij ook nog de mandaten in de wetgevende vergaderingen en de posten van burgemeester of schepen vermelden.

Het overige zal volgen, zoals ook het toekennen, aan de vrouwen, van het ruimste kiesrecht, logisch uitvloeisel van de reeds verleende verkiesbaarheid.

* * *

Het ontwerp dat in behandeling is heeft ten doel de doctressen in de rechtsgeleerdheid toe te laten ambten in de staande en zittende magistratuur te bekleden.

Uw Commissie heeft daaromtrent een gunstige stemming uitgebracht.

Hoe kon het anders?

Zouden zij met minder oordeel des onderscheids begiftigd zijn dan de mannen, die vrouwen van wie men nochtans de scherpzinnigheid en het helder inzicht looft?

Talrijk zijn reeds de vrouwelijke advocaten, wier werken of pleidooien blijk gegeven hebben van de geschiktheid om het pro en het contra te wikkelen en te wegen en om uitspraak te doen over het rechtvaardige en het onrechtvaardige. Aangenomen tot het rechtersambt of bekleed met opdracht te requireren, waarom zouden zij ons ontgochelen?

Niemand zal nochtans staande houden dat elke vrouw die in de rechten gestudeerd heeft, de nodige bekwaamheid bezit om een goed magistraat te

Il appartient au Pouvoir exécutif de confier la mission de juger aux candidats — féminins comme masculins — qui auront fait preuve des meilleures dispositions au cours de leurs années de barreau.

* * *

La Commission a favorablement accueilli un amendement de Mme Spaak, à l'article premier, dans la forme suivante :

Ajouter un second alinéa ainsi libellé :

« Elles pourront de même être nommées membre du Conseil d'Etat ou de son auditorat. »

* * *

Votre Commission est d'avis que les fonctions de greffier sont accessibles aux femmes, tant dans l'Ordre judiciaire, qu'auprès du Conseil d'Etat.

* * *

La proposition est admise par 11 voix et 3 abstentions.

Le présent rapport a été admis par 12 voix et 2 abstentions.

Le Président,
HENRI ROLIN.

Le Rapporteur,
WILLIAM VAN REMOORTEL.

worden. Het berust op de uitvoerende macht de opdracht om recht te spreken toe te vertrouwen aan de vrouwelijke evenals mannelijke kandidaten, die in de loop van hun jaren bij de balie, het meest aanleg zullen hebben getoond.

* * *

De Commissie heeft zich gunstig uitgesproken over een amendement van Mevr. Spaak op artikel 1, onder de navolgende vorm :

Een tweede alinea toevoegen, luidend als volgt :

« Zij kunnen eveneens tot leden van de Raad van State of van het Auditoraat ervan benoemd worden. »

* * *

Uw Commissie is van mening dat de functies van griffier voor de vrouwen toegankelijk zijn, zowel bij de rechterlijke macht als bij de Raad van State.

* * *

Het voorstel werd met 11 stemmen goedgekeurd; 3 leden onthielden zich.

Dit verslag werd met 12 stemmen goedgekeurd; 2 leden onthielden zich.

De Voorzitter,
HENRI ROLIN.

De Verslaggever,
WILLIAM VAN REMOORTEL